

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

kultuurhariduse osakond
kultuurikorralduse õppekava

Laura Annast

„KOOLINOORTE TEATRIPÄEV 2019” VANEMUISE TEATRIS

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Piret Aus
kultuurikorraldus MA
kultuurikorralduse assistent

Kaitsmisele lubatud:.....

Viljandi 2019

SISUKORD

| | |
|--|----|
| SISSEJUHATUS | 4 |
| 1. ORGANISATSIOONI ANALÜÜS | 5 |
| 1.1. Organisatsiooni tegevuste lühikirjeldus | 5 |
| 1.2. Organisatsiooni eesmärk, visioon, missioon ja väärtused | 6 |
| 1.3. Organisatsiooni struktuur | 8 |
| 1.4. Haridus- ja noortetöö osakonna lühitutvustus | 10 |
| 2. SÜNDMUSE „KOOLINOORTE TEATRIPÄEV 2019” ANALÜÜS | 11 |
| 2.1. Sündmuse kirjeldus ja meeskonna tutvustus | 11 |
| 2.2. Sündmuse eesmärgid | 13 |
| 2.3. Sündmuse sihtgrupp | 15 |
| 2.4. Ülevaade korraldustööst | 16 |
| 2.5. Sündmuse eelarve, rahastus ja sponsorid | 17 |
| 2.6. Sündmuse turundus | 19 |
| 2.7. Riskianalüüs | 21 |
| 2.8. Sündmuse sotsiaalmajanduslik mõju ja paigutumine kultuurikonteksti | 22 |
| 3. REFLEKSIOON | 26 |
| KOKKUVÕTE | 29 |
| KASUTATUD ALLIKAD | 30 |
| LISAD | 33 |
| Lisa 1. „Koolinoorte teatripäev 2019“ tunniplaan | 33 |
| Lisa 2. Sündmuse tegevusplaan: Gantti tabel | 34 |

| | |
|--|-----------|
| Lisa 3. Sündmuse riskianalüüs | 37 |
| Lisa 4. Sündmuse riskianalüüs: lava..... | 40 |
| Lisa 5. Teatrite tehniliste vajaduste tabel Vanemuise teatri tehnilistele töötajatele suure maja ruumide näitel | 42 |
| SUMMARY | 43 |
| LIHTLITSENTS..... | 44 |

SISSEJUHATUS

Minu loov-praktilise lõputöö sündmuseks oli 12. märtsil 2019. aastal Tartus Vanemuise teatris toimunud koolinoorte teatripäev.

Valisin sündmuseks koolinoortele suunatu, kuna töotan igapäevaselt Vanemuise teatris noortetöö juhendajana ja mulle läheb korda noore teatripubliku kasvatamine. Mulle on oluline, et lapsed ja noored jätkuvalt teatris käiks ning et teatritel oleks vahendeid ja motivatsiooni teatriharidust ja/või vähemalt lastele ja noortele suunatud repertuaari pakkuda. Koolinoorte teatripäev oli Vanemuise teatri haridus- ja noortetöö osakonna jaoks harukordselt suur projekt, sest nii palju lapsi ja noori pole teater varem korraga võõrustanud ja seega tundus projekti juhtimine suur väljakutse, millest mul kui tulevasel kultuurikorraldajal oli raske keelduda. Sündmuse korraldamise käigus sain proovile panna koolis omandatud praktilisi ja teoreetilisi teadmisi.

Laste ja noorte teatriharidusele on hakatud Eesti teatrimaastikul üha rohkem tähelepanu pöörama. Kuigi Vanemuise teater on ainus, kel on teistest osakondadest eraldiseisev haridus- ja noortetöö, mis on tegutsenud juba 13 aastat, pakuvad mitmed Eesti teatrid regulaarselt õpilastele erinevaid noortetööprogramme: VAT Teater, Rahvusoper Estonia, Teater Ugala, Eesti Draamateater jpt. 2019. aasta koolinoorte teatripäeval koondati viiendat korda Eesti teatrite põhilised haridus- ja noortetööprogrammid kokku ühte linna ühele ajale.

Käesolev loov-praktiline lõputöö koosneb kolmest osast: organisatsiooni analüüs, sündmuse analüüs ning refleksioon.

1. ORGANISATSIOONI ANALÜÜS

1.1. Organisatsiooni tegevuste lühikirjeldus

SA Teater Vanemuine on Eesti Vabariigi poolt 2012. aastal asutatud sihtasutus, mille nimel teostab asutajaõigusi Kultuuriministeerium (Sihtasutuse Teater Vanemuine Põhikiri 2012). Vanemuise teater on Eesti vanim teater ja ühtlasi ainus kolmežanriteater.

Vanemuise teater andis 2018. aastal kokku 505 etendust ja kontserti, kokku külastas Vanemuise etendusi 181 217 inimest, kellest 10 188 osalesid haridus- ja noortetöö erinevates programmides (2018. aastal külastas...2019). Vanemuise teatril on Tartus neli mängupaika: Vanemuise suur maja, Vanemuise väike maja, Sadamateater ja Teatri Kodu. Mitmeid lavastusi mängitakse ka Tallinnas Alexela kontserdimajas, lisaks antakse külalisetendusi üle Eesti.

Vanemuise teatris töötab ligikaudu 400 inimest. Töötajad jagunevad kaheks: n-ö lava peal ja lava taga. „Lavapealne” osa jaguneb kolmeks: muusikatrupp, balletitrupp ning draamatrupp. „Lavatagune” personal jaguneb kaheks: etendust ettevalmistav, näiteks dekoratsiooni- ja kostüümiala, ning etendust teenindav personal, näiteks heli- ja valgusala töötajaskond.

SA Teater Vanemuise eelarvemaht oli 2017 aasta majandusaruande põhjal 9,06 miljonit eurot (ilma investeeringuteta). Kõiki annetusi ja toetusi oli 2017. aastal kokku 14 miljonit eurot, millest 6,8 miljonit kulus uue ja kaasaegse etenduste juhtimissüsteemi loomisesse. Kultuuriministeerium toetas teatri tegevust 8 miljoni euroga, „mille sihtotstarve oli katta personalikulud, halduskulud, toetada hooldusremonti, välissõidusid, IT vahendite soetust, orkestri instrumentide ja töövahendite soetust ning katta väikese maja hoolduskulud Riigi Kinnisvarale“ (Sihtasutuse Teater Vanemuine majandusaruanne 2017, lk 7). Näiteks personalikulu moodustas 2017. aastal 75% (6 miljonit) kogu toetusest. Teatri omatulu oli 2,8 miljonit: etendustegevuse tulu, reklaami müügi tulud, ruumide rent ja muud

majandustegevuse tulud. Vanemuisel on toetajaid ka erasektorist, 2017. aastal olid suurimad sponsorid Kinema OÜ, Autospirit Tartu OÜ AS Giga ja Altia Eesti AS.

1.2. Organisatsiooni eesmärk, visioon, missioon ja väärtused

Teatri 2019-2023 aastate arengukavas (2018, lk 2) on visioon kirjas kahes osas: esiteks, „Tegutseme laia ja mitmekülgse repertuaarivalikuga suurima, kaasaegseima ja järjepidevaima kultuurikeskusena Lõuna-Eestis, jätkame tegevust kolmežanriteatrina rikastades ja suunates siinse piirkonna kultuurielu“ ning teise punktina on välja toodud: „Toimime kultuurilise tõmbekeskusena teatri- ja kultuurihuvilistele Eestist ja kaugemalt ning oleme Eesti kultuuri tutvustajaks kogu maailmas“.

Etendusasutuste arengukava Lisa 1 kohaselt on visioon „Lühike organisatsiooni tegevuse kirjeldus mingil momendil tulevikus, mis näitab, mida, kellele ja kuidas ta pakub“ (2019). Eelpool mainitud kolm komponenti on minu arvates Vanemuise teatri visioonis olemas, kuid visioon sisaldab soovi tegevusega „jätkata“, kirjeldatakse hetkeolukorda – arvan, kogu aeg peaks olema soov edasi pürgida. Lisaks tekitab küsimust see, miks on välja toodud kaks visiooni, kuigi need on tegelikult oma vahel mõtteliselt üsna tihedalt seotud. Eelpool kirja pandud teatri visioon võiks täita ka missiooni ülesannet.

Hea on täheldada positiivset arengut, sest Vanemuise teatri eelmises arengukavas 2016-2020 on visiooniks märgitud „Järjepidevalt tegutseda laia ja mitmekülgse repertuaarivalikuga suurima kaasaegseima kultuurikeskusena Lõuna-Eestis, sh jätkata tegevust kolmežanriteatrina siinse piirkonna kultuurielu suunaja ja rikastajana, toimida kultuurilise tõmbekeskusena teatri- ja kultuurihuvilistele Eestist ja kaugemalt ning olla Eesti kultuuri tutvustavaks sõnumikandjaks kogu maailmas“ (2015, lk 2). Komponendid, mida, kellele ja kuidas, on olemas, ent tulevikku on kirjeldatud protsessina, mitte ideaalseisundina. Seda viga on parandatud ning uus visioon 2019-2023 aastate arengukavas on oleviku-vormis.

Arengukavas 2019-2023 on välja toodud kaheosaline missioon: „Arendame teatrikunsti vahenditega emakeelset kultuuri ning kõigi vaatajagruppide, eriti aga laste ja noorte, teatrialast haridust“ ning „Tutvustame ja säilitame Lõuna-Eesti piirkondlikku ja laiemalt Eesti kultuuri, olles seotud maailmateatri pärandiga“ (2018, lk 2).

„Missioon fikseerib juhtide nägemuse ettevõtte pikaajalisest arengust, aitab valmistuda tulevikuks ning kavandada eesmärged ja strateegiaid, vähendab juhtimise ja otsustamise riske, edastab põhieesmärgi töötajate, tarbijate, partnerite ja konkurentideni, motiveerib töötajaid paremini töötama“ (Vihalem 2008, lk 25-26). Vanemuise teatri missioon on minu arvates väga üldine ja kuigi ta määratleb organisatsiooni koha ja rolli kultuurimaastikul, siis on ta laialivalgub ja võib käia ükskõik, millise teise kultuuriasutuse kohta. Kindlasti peaks Vanemuise teater missioonis mainima seda, et nad on kolmežanriteater, sest see teeb organisatsiooni ainulaadseks ja teisteks eristuvaks. Lisaks tundub mulle, et missioon jääb teatritöötajate jaoks kaugeks ja laialivalgubaks ning seetõttu on raske antud missiooni järgi toimida. Tekib küsimus, milleks on kirjutatud kaks erinevat missiooni.

Sarnaselt visiooniga on hea tõdeda, et võrreldes 2016-2020 aastate arengukavaga on nii mõnigi puudujääk 2019-2023 arengukavas korvatud. Eelmises arengukavas vastas missioon küsimusele „mida teha?“ ja oli tunduvalt kesisemalt sõnastatud: „Arendada emakeelset kultuuri teatrikunstiga vahenditega, arendada kõigi vaatajagruppide, eriti aga laste ja noorte teatrilast haridust, olla seotud maailmateatri pärandiga, aidata kaasa Lõuna-Eesti piirkondliku ja laiemalt Eesti kultuuri tutvustamisele ja säilitamisele“ (Vanemuise teatri arengukava 2016-2020 2015, lk 2).

Kuigi tõin välja nii visiooni kui ka missiooni positiivse edasiarenduse, arvan, et uuesti sõnastatult pole kumbki siiski ideaalne, ega anna edasi Vanemuise teatri olemust. Puudujääk on ka see, et nii missioonis kui visioonis on kõrvale jäetud organisatsioonisisene aspekt, näiteks professionaalne tööjõud, töötajate motiveeritus jm sarnased teemad.

Vanemuise teatri väärtused on loominguilisus, mitmežanrilisus ja sellest lähtuvalt mitmekesise repertuaari kujundamine ja esitamine, stabiilsus ja usaldusväarsus, hoolivus (sh personali väärtustamine) (Vanemuise teatri arengukava 2019-2023 2018, lk 2). Kultuuriministeeriumi etendusasutuste tegevustoetuse taotlemise arengukava kirjutamise õpetussõnades on väärtuste kohta öeldud: „Siinkohal tuuakse need tööpõhimõtted ja eetilised tõekspidamised, mida organisatsioon töös oluliseks peab (nt usaldusväarsus, uuenduslikkus vms). Iga toodud väärtus tuleks ka lahti seletada ehk mida antud väärtus sellele organisatsioonile tähendab“. (Etendusasutuste arengukava...2019) Minu arvates vastavad Vanemuise teatri arengukavas kirjeldatud väärtused eelpool mainitud kriteeriumitele. Väärtused on nii sisemised kui ka välimised, muuhulgas väärtustatakse personali, ent samal ajal püütakse kujundada võimalikult mitmekesine repertuaar.

Organisatsiooniga tuttav olles ütlen, et kõiki neid väärtusi tõepoolest järgitakse. Kahtlemata on Vanemuise töötajaskond loominguiline, sest viimaste hooegade uuslavastustes on näha palju uuenduslikkust ja mitmekülgust, omavahel ühendatakse eri žanre, kasutatakse moodsa lavatehnika võimalusi, lastakse noortel katsetada jpm. Samuti on teatri töötajad suure kohanemisvõimega ja väga professionaalsed. Vanemuise teater on endiselt mitmežanriline ja vaadates Vanemuise kodulehte on näha, et repertuaar on mitmekesine ja lavastusi leidub igale sihtrühmale. Arengukava põhjal tundub, et punkt “stabiilsus ja usaldusväärsus” on suunatud pigem organisatsioonivälistele aspektidele, mitte sisemistele ja tekib küsimus, et kas publikuhuvi püsivuse korral võivad teatritöötajad tunda, et üks väärtustest on täidetud. Leian, et tegu võib olla eesmärgiga. Viimase väärtusena on välja toodud hoolivus, mille alla kuulub personali väärtustamine. Mina kui Vanemuise teatri töötaja tunnen, et minu tööd ja tegemisi väärtustatakse. Meeskonnale avaldatakse tänu muuhulgas erinevatel sündmustel, näiteks mais toimival traditsioonilisel kolleegipreemiate peol.

1.3. Organisatsiooni struktuur

„Organisatsioon on korraldatud teatud hierarhiasse, mis määrab ära võimuliinid. Nii tagatakse, et töötaja teab, kellelt ta saab teavet ja juhiseid ning kelle ees ta oma tööst aru annab“ (Brooks 2008, lk 200). SA Teater Vanemuise hierarhia tipus on viieliikmeline nõukogu, mille esimees on Kultuuriministeeriumi kantsler. Teatrit juhib teatrijuht, kellele alluvad juhiabi, produtsent, peakunstnik ja personalijuht personali assistendiga ning 11 osakonda: muusika, draama, ballett, hooaja koordineerimiskeskus, lavastusala, arhiiv ja raamatukogu, haridus- ja noortetöö, turundus, haldus, teenindus ning finants. Igat osakonda juhib alajuht. Teatris on loomenõukogu, kellel on väga suur roll repertuaari ja Vanemuise teatri kujundamisel. Loomenõukogu käib koos iga nädal ja lisaks teatri loomingu poole esindajatele on nõukogus muuhulgas eksperdid turundus- ja noortetöö osakonnast. Kõik alajuhid kohtuvad mõned korrad aastas. „Niisiis kirjeldab organisatsiooni struktuur traditsiooniliselt viisi, kuidas organisatsioon on jaotatud töörühmadeks ning kuidas on korraldatud aruandlus ja võimusuhted, mis seovad organisatsioonis töötavaid üksikisikuid ja rühmi“ (Brooks 2008, lk 201).

Järgnevalt analüüsin organisatsiooni struktuuri Ian Brooks'i "Organisatsioonikäitumine: üksikisik, rühm ja organisatsioon" teosest lähtuvalt, andes oma isikliku interpretatsiooni ja hinnangu (2008, lk 201-212).

Vanemuise teater asub tsentraliseerituse ja detsentraliseerituse skaalal detsentraliseerituse pool, sest kuigi teatrit juhib teatrijuht ja nõukogu, on alajuhtidel otsustamisprotsessides üsna vabad käed. Seega on tsentraliseerituse määr pigem madal. Leian, et kuigi kokkuvõttes vastutab teatrijuht toimuva eest, tehakse Vanemuises otsuseid ikkagi seal, kus tööd tegelikult toimuvad, näiteks muusikatrüppi puudutavaid otsuseid tehakse muusikajuhi eestvedamisel, lavastusala puudutavaid lavastusala juhi või produtsendi eestvedamisel jne. Eelarvega seotud küsimusi otsustab juhtkond. Detsentraliseerituse aspekt on minu hinnangul seotud kõrge spetsialiseerumisastmega teatris: töö varieerub osakonniti palju ja igal pool töötavad oma ala täielikud professionaalid. Kindlasti tuleb ette erandlikke olukordi, aga reeglina ei saa töötajad üksteise ülesandeid edukalt täita. Brooks'i sõnul on kõrge spetsialiseerituse tasemega organisatsioonide miinus see, et töökeskkond ja töötajad on paindumatud ja pole huvitatud üldise olukorra nägemisest. Leian, et see on ka Vanemuises aeg-ajalt probleem ja võib-olla oleks hea korraldada töötajate vahetuse päev, töövarjutamine, et erinevad ametiesindajad ka teiste maja tööde ja töötajatega rohkem süvitsi tutvuksid.

Kui kõnelda organisatsiooni eristatusest, leian, et Vanemuine on pigem horisontaalse kui vertikaalse struktuuriga, sest võimutasemeid pole palju, sõltuvalt osakonnast 4-5. Horisontaalne eristus see-eest üsna märkimisväärne ja kätkeb ligi 15 erinevat samal hierarhilisel tasandil paiknevat osakonda. Ma arvan, et teatris ei saa kõnelda vertikaalsest struktuurist, sest selleks, et teatrilavastus sünniks, on vaja kõikide osakondade võrdset panust, iga osakond tegeleb küll oma valdkonnaga, ent koostöös sünnib ikkagi üks lavastus, mitte igal osakonnal eraldi, st kogu tööprotsess on suunatud lavastuse valmimisele ja selle etendamisele. Vanemuise teatri lõimituse määr on seega kõrge ning see väljendub eelkõige osakondade ühistes eesmärkides, visioonis ja missioonis.

Formaliseeritust on Vanemuises vähe, sest loomingulise töö puhul, nagu seda on teatritöö, ei saa reeglistike, ametijuhendite ja käsiraamatutega töötajatele palju piiranguid seada, sest vastasel juhul ei saaks sündida kunst või vähemalt oleks looming teatud määral piiratud.

Juhtimisulatus on Vanemuises suur, sest juhile annavad otse aru alajuhid, keda on 11, lisaks produtsent, personalijuht, peakunstnik ja juhiabi. Kokku allub juhile otseselt 15 üksust, mille puhul võiks teoreetiliselt rakendada lisaks üht juhtimistasandit: näiteks n-ö lavapealsete ja

lavataguste (ptk 1.1.) osakondade üldjuhi/koordinaatori ametikoht lisaks organisatsiooni struktuuri veel ühe juhtimistasandi. Minu hinnangul ei ole see praktikas vajalik, sest otse juhile alluvate töötajate arv pole nii palju suurem Brooks'i soovitatud 10-12 (Brooks 2008, lk 203).

Brooks'i organisatsiooni struktuuritüüpide järgi sarnaneb Vanemuine eelkõige multidivisjonilisele struktuurile, sest „divisjonilise ehk jagusa struktuuri puhul luuakse osakonnad, mis vastutavad ühe toote iga etapi eest alates materjali ostmisest ja tootmisest kuni müügini“ (2008, lk 206). Vanemuine on divisjoniline, sest iga osakond vastutab ühe toote (teatri kontekstis lavastuse) erineva etapi eest. Sellise struktuuritüübi eelisteks peab Brooks, et see võimaldab keskenduda ühele valdkonnale, võrrelda ärivaldkondade edukust, kuid peab miinuseks probleeme kommunikatsioonis: et osakonnad ei dubleeriks teineteist, ei võtaks teise ülesandeid jm (2008, lk 207). Divisjoniorganisatsiooni puuduseks on seega erinevate divisjonide autonoomia ja tähelepanu koondub liialt oma osakonnale. Vanemuise teatris ei ole minu hinnangul teise osakonna dubleerimisega probleeme, sest ülesanded on selgesti piiritletud, samas võivad tekkida olukorrad, kus divisjoni autonoomsus takistab teatud määral osakondade omavahelist koostööd.

1.4. Haridus- ja noortetöö osakonna lühitutvustus

Sündmust „Koolinoorte teatripäev 2019“ korraldas Vanemuise teatri haridus- ja noortetöö osakond, mille töötajad on sõnastanud osakonna missiooni järgnevalt: tekitada teatrihuvi lastes ja noortes ning anda edasi teatrilaseid teadmisi kaasava suhtlemise kaudu. Visioon on pakkuda professionaalset teatrihariduslikku noortetööd kõigile Eesti lastele ja noortele. Noortetöö osakonna väärtuste hulka arvatakse muuhulgas sõbralik ja avatud suhtumine, erinevustega arvestamine ja ettevõtlikus.

Haridus- ja noortetöö osakonda juhib noortetöö juht, kellele järgnevad noortetöö assistent ja koordinaator. Lisaks neile kolmele töötavad Vanemuise 149. hooajal viis käsunduslepinguga haridus- ja noortetöö juhendajat, rollinimega Kollased Kassid. Haridus- ja noortetöö osakond on järjepidevalt tegutsenud 13 aastat. Noortetöö osakonnal on oma, teatri üldelarvest eraldiseisev eelarve, mis on siseinformatsioon ega kuulu avalikustamisele.

2. SÜNDMUSE „KOOLINOORTE TEATRIPÄEV 2019” ANALÜÜS

2.1. Sündmuse kirjeldus ja meeskonna tutvustus

Koolinoorte teatripäeva on ellu kutsunud Eesti teatrite katuseorganisatsioon Eesti Etendusasutuste Liit (edaspidi EETEAL). Üritus koondab kokku teatrid üle Eesti, et piirkonna õpilastele pakkuda erinevaid võimalusi teatrite tegemistega tutvuda, sh õppida tundma erinevaid töövaldkondi teatris. Esimene koolinoorte teatripäev toimus 2015. aastal Pärnus Endla teatris. Veel on sündmus toimunud Rakveres, Viljandis ja Kuressaares. Sündmuse korraldaja on vastav teater, kus teatripäev toimub.

Koolinoorte teatripäeva kõik programmid on õpilastele tasuta, seega toovad teatrid kõik töötoad sündmusele oma kulu ja kirjadega. Korraldaja tagab ruumid, võimalikud tehnilised vahendid, reklaami, publikuteeninduse jm korralduslikud tegevused.

5. koolinoorte teatripäev toimus 12. märtsil 2019. aastal Tartus Vanemuise teatris. Kokku osales sündmusel orienteeruvalt 1300 last ja noort. Kokku 28 töötuba ja 6 etendust pakkusid 14 teatrit: Rahvusoper Estonia, Sõltumatu Tantsu Lava, NUKU Teater, Rakvere Teater, Eesti Draamateater, Teater Vanemuine, Ugala Teater, Miksteater, VAT Teater, Kuressaare Linnateater, Tallinna Linnateater, Endla Teater, Must Kast ja Tartu Mänguasjamuseum. Töötoad ja etendused toimusid kokku viies erinevas majas: Vanemuise suures majas, Vanemuise väikses majas, Sadamateatris, Teatri Kodus ning Vanemuise Kontserdimajas (vt Lisa 1 „Koolinoorte teatripäev 2019“ tunniplaan).

Sündmust toetas heategevusfond SA Aitan Lapsi, millel on kanda oluline roll. Aitan Lapsi fond loodi 2009. aastal ja koostöös Eesti teatritega on nende tuumikprojektiks vähekindlustatud lastele teatrielamuste pakkumine (Aitan Lapsi 2019). Kuigi koolinoorte teatripäeva raames tulevad teatrid sündmusele oma „kulu ja kirjadega“, korvab fond etenduskulud vastavalt piletihinnale, st laste „teatripiletite“ eest tasub fond.

5. koolinoorte teatripäeva korraldas Vanemuise teatri haridus- ja noortetöö osakond. Osakonnasiseselt määrati projektijuht, kelleks olin mina noortetöö juhendajana. Lisaks mulle tegelesid sündmusega aktiivselt noortetöö juht, noortetöö koordinaator ja noortetöö assistent. Ülesanded ja vastutusala jagunesid põhiliselt järgnevalt:

Tabel 2.1. **Korraldusmeeskonna tööjaotus.**

| MEESKONNALIIGE | VASTUTUSVALDKONNAD |
|---|---|
| Haridus- ja noortetöö juhendaja | Projektijuht, turundusplaani koostamine ja ellu viimine koostöös Vanemuise teatri turundusosakonnaga, õpetajate ja osalevate teatritega suhtlemine kogu korraldusperioodi vältel ja pärast sündmuse toimumist, sponsorite otsimine ja nendega suhtlemine, teatrite töötubade tehniliste vajaduste kaardistamine ja suhtlemine Vanemuise teatri tehnikutega, tunniplaani koostamine. |
| Haridus- ja noortetöö juht | Kunstiline juht, Vanemuise teatri teiste osakondade töötajatega suhtlemine, Eesti Etendusasutuste Liiduga suhtlemine, toitlustuse hinnapakumiste küsimine, tunniplaani koostamine. |
| Haridus- ja noortetöö assistent | Teatrite etenduste tehniliste vajaduste kaardistamine ja suhtlemine Vanemuise teatri tehnikutega, noortetöö juhendaja abistamine turundusplaani ellu viimisel, tunniplaani koostamine. |
| Haridus- ja noortetöö koordinaator | Sündmuse finantsjuht, st eelarve koostamine ja täitmise jälgimine ning koolinoorte teatripäeva logistika korraldamine, tunniplaani koostamine. |

Meeskond toimis minu hinnangul väga hästi, sest tööülesanded olid selgesti ära jaotatud ja igal ühel oli oma vastutusala. Meeskonnaliikmed on kõik erinevad isiksused ja seetõttu tekkis liikmete vahel väga hea sünergia. „See on nähtus, kus grupi liikmete koostegevuse tulemus on suurem kui üksikute resultaate summa. /---/ Tihti saavad erineva taustaga

inimesed leida midagi täiesti uut, enam kui ükski neist osanud arvata enne meeskonnatööd. See on sünergia ehk $1 + 1 = 3$ -efekt“ (Alas 2004, lk 128). Haridus- ja noortetöö osakonna meeskond on noortetöö juhi väga hea töö tulemusel koostöövõimeline, efektiivne ja professionaalne, seega sujus igati ka 4-liikmelise korraldusmeeskonna koostöö. Minu hinnangul vastab haridus- ja noortetöö osakond Alase (2004, lk 129) meeskondade arengustaadiumite kohaselt „arenenud koostöötava meeskonna“ punktile, sest meeskonnas on olemas kõik järgnev: meie-tunne, ei lahkuta kergelt, formaalse juhtimishierarhia lagunemine, liidrirolli jaotumine situatsioonist lähtuvalt, initsiatiivi ja vastutustunde tekkimine, meeskonna heaks töötamine, emotsionaalne rahulolu ja töötulemuste paranemine.

Ainsa probleemina võib välja tuua kommunikatsioonisulu, mil informatsioon ühe või teise valdkonna kohta oli ainult ühe inimese käes ja ei jõudnud teatud ajal teisteni. Selle probleemi põhjuseks oli suure tõenäosusega minu kui ühe meeskonnaliikme viibimine teises linnas ning suur ja mitmekihiline infohulk, mille edasi andmine oli keerukas.

2.2. Sündmuse eesmärgid

„Eesmärk on mõõdetav ja ajakavaga seotud norm, ülesanne, mida organisatsioon püüab täita. Firmas valitseva positiivse õhkkonna korral innustavad eesmärgid tõhusat tegutsemist, negatiivse või neutraalse õhkkonna korral viivad eesmärgid käsutäitlikule ja ebatõhusale tegutsemisele“ (Vihalem 2008, lk 31). Teatripäeva korraldusprotsessis olid eesmärgid väga olulisel kohal, sest innustasid meeskonda tõhusalt tegutsema. Sündmusele pani aluse EETEAL, kes seadis koolinoorte teatripäeva eesmärgiks **noortele erinevate etenduskunstide vormide tutvustamise**. Meeskond pidas vajalikuks eesmärgi laiendada. Lähtudes haridus- ja noortetöö osakonna visioonist ja missioonist (vt peatükk 1.5.) seadsime meeskonnaga sündmusele kahte sorti eesmärke: lühiajalised (konkreetse sündmusega seotud, kuni aasta) ja pikaajalised eesmärgid (sündmuse mõju, kuni 10 aastat). Püüdsime eesmärke luues jääda realistlikuks, kuid samas ambitsioonikaks. Eesmärgi sõnastamise võtab kokku SMART-reegel: eesmärk peab olema selge ja konkreetne (*specific*), mõõdetav (*measurable*), kokkulepitav (*agreed*), saavutatav (*realistic*) ning ajastatud (*timed*) (Noorkõiv 2002, lk 38).

Laiendasime meeskonnaga eelpool välja toodud eesmärki järgnevalt (turunduseesmärgid on leitavad peatükis 2.6.):

Lühiajalised eesmärgid (konkreetne sündmus)

- **Mitmekülge vaatajakogemuse pakkumine.** Koolinoorte teatripäevale valitakse võimalikult eriilmelised lavastused, mis tutvustavad noorele vaatajale erinevaid teatritegemise võimalusi.
Eesmärgi mõõdetavus: vähemalt üks lavastusest on kaasaegse tantsu lavastus/füüsiline teater, igale vanuserühmale on vähemalt üks lavastus.
- Noored saavad päeva jooksul kogeda väga erinevaid teemasid käsitlevaid lavastusi ja näha erinevaid teatrivorme. Teatripäeval etenduvad lavastused on eriilmelised ja loodud kindlale vanusegrupile.
- **Teatrimaailmaga tutvumine, sh erinevate teatriametite tutvustamine.** Teatripäevale valitakse võimalikult eriilmelised töötoad, mis puudutavad nii näitlemist, liikumist, teatrikeemiat, kirjandust, grimmi kui muudki.
Eesmärgi mõõdetavus: erinevates töötubades tutvutakse vähemalt 10 erineva teatriametiga.
- Teatris on palju huvitavaid ameteid ja teatritöö ei koosne ainult näitlemisest, laulmisest või tantsimisest. Selleks, et üks lavastus valmiks ja seda publikule etendada saaks, töötab näiteks Vanemuise teatris paarsada inimest.

Pikaajalised eesmärgid (kuni 10 aastat, sündmuse mõju)

- **Noorte huvi teatri „sisemaailma“ vastu suureneb.**
Eesmärgi mõõdetavus: noortetöö osakonna programmidest võtab 5 aasta pärast osa 13 000 inimest aastas, noorte peamine töövarjutamissihtkoht on Tartu piirkonnas jätkuvalt Teater Vanemuine, noored suunduvad pärast gümnaasiumi õppima teatrierialadele Tartu Ülikoolis, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias, Eesti Kunstiakadeemias ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ja seega tagatakse teatrierialade püsijäämine ka 5 aasta pärast.
- **Sündmust külastanud lastest ja noortest kasvavad teadlikud kultuuritarbijad.**
Eesmärgi mõõdetavus: 5 aasta pärast pole Vanemuise külastuste, sh noortetöö programmidest osavõtjate arv vähenenud.

2.3. Sündmuse sihtgrupp

„Turu segmentimine aitab määrata turupotentsiaali ja konkurentsi, mõista tarbijate vajadusi ning soove, arendada vajadustele ja soovidele vastavaid tooteid, püstitada turunduseesmärke, välja töötada turundusstrateegiaid, suunata ressursse tasuvamatele segmentidele, kujundada toetustööd ning kohaneda muutuvate turunõudmistega.“ (Vihalem 2008, lk 61). Kolb (2005, lk 89) leiab, et turu segmenteerimiseks kasutatakse eelkõige demograafilist ja geograafilist segmentimist, sest need on kergesti mõistetavad. Koolinoorte teatripäeva tarbeks toimus turu segmenteerimine eelkõige vanuse ja geograafilise paiknemise alusel.

Sündmuse peamiseks sihtgrupiks olid Tartu linna ja maakonna koolinoored, sest EETEAL-i idee oli tuua teater lähemale konkreetse linna ja/või maakonna lastele ja noortele ning kuna Vanemuine asub Tartus, oli loogiliseks sihtgrupiks Tartu linna ja maakonna koolinoored. Noorsootöö seaduses (2010) § 3 on välja toodud, et noor on seitsme kuni kahekümne kuue aastane füüsiline isik. Koolinooreks defineerisime omakorda üldhariduskoolis õppiva noore ja vastavalt töötubade ja etenduste sihtrühmadele jaotasime noored kolmeks: esimene vanuserühm (1.-4. klassi õpilane), teine vanuserühm (5.-9. klassi õpilane) ning gümnaasium (10.-12. klassi õpilane). 2018/2019 õppeaastal õpib Tartu linna koolides kokku 14 834 õpilast (Koolide statistika 2018). Hilisemad andmed Tartu maakonnas õppivatest üldhariduskoolide õppuritest pärinevad 2016. aastast, mil piirkonnas õppis kokku 18 410 noort (Tartu linn ja maakond kokku), Tartu linnas õppis 2016. aastal neist 11 796, seega oli maakonna õppurite arv 6614 (Statistika andmebaas 2017). Statistikaameti 2016. aastal tehtud uuringust selgub, et maakondade võrdluses on Eestis kõige enam kuni 26-aastaseid Tartumaal (32%). Tartu linnas on noorte osatähtsus 35%. (Telpt 2017)

Sündmust korraldades keskendusime eelkõige Tartu linna ja maakonna üldhariduskoolis õppivatele noortele, kuid samas ei takistanud teiste maakondade laste- ja noortegruppidel osalemast. Sündmuse päeva koguarvust moodustasid teiste maakondade õpilased umbes 20%. Laste ja noorteni jõudmiseks olid „vahendiks“ õpetajad, st nemad organiseerisid klassidele, näiteringidele vm grupile teatripäeva külastuse, kuigi üksikud õpilased tulid ka ilma õpetaja vahendamiseta. Seega, kuigi sündmuse sihtgrupiks on noor, oli turundus- ja teavitustöö suunatud eelkõige õpetajatele ja huvijuhtidele.

2.4. Ülevaade korraldustööst

Sündmuse korraldusprotsess algas 2018. aasta suve alguses, mil pandi paika kuupäevad ja mõeldi esimesed mõtted seoses tuleva sündmusega. Kuna teatri hooaeg lõppes, jätkati korraldustööga augusti keskpaigast, mil mõeldi välja täpsem kontseptsioon. Projekti tegevuste alguseks oli küll 2018. aasta august, kuid koos eeltööga oli kestuseks orienteeruvalt 10 kuud, algusega 2018. aasta juunis, lõpetades 2019. aasta märtsi lõpus.

Esimene ametlik koosolek toimus 31. augustil 2018. aastal Vanemuise teatris. Koostasime tegevusplaani (vt Lisa 2) Gantti tabeli vormis, sest see võimaldab näidata korraga planeeritavat tegevust, vastutavat isikut ja tegevuse orienteeruvat või täpset toimumisaega (*What is a...* 2019). Vanemuine on suur organisatsioon, mille tegevust tuleb väga pikalt ette planeerida ja seega tuli sündmuse detailid juba hooaja alguses paika panna. Teatrite töötubade ja etenduste infot ootasime hiljemalt septembri lõpuks, sest oktoobri alguses toimus iga-aastane õpetajate infopäev, mil Vanemuise teatrisse tuli ligi 400 õpetajat ja eelpool mainitud sündmusel kavatsesime „Koolinoorte teatripäeva“ välja kuulutada ja registreerimisvõimaluse avada.

Kõikidel osalevatel teatritel paluti osalemissooviks täita ankeet. Teatrite kontaktisikutele tuli kirjutada ja/või helistada mitmeid kordi. Enamik töötube ja etendusi saadi septembri lõpuks paika ja juba 10. oktoobril avati teatripäevale registreerimine, saadaval oli ligi 1000 kohta. Kõigi üllatuseks täitusid esimesel registreerimispäeval neist umbes 800. Ühe osa sihtgrupist, gümnaasiuminoorte töötoad, jäid paljuski katmata, sest infopäeval osalevad õpetajad olid enamasti algklasside ja põhikooli pedagoogid.

Edasi jätkus tihe kirjavahetus mitmekümne õpetajaga ja lisaks teatritega, kes pakkusid jooksvalt töötube ja etendusi juurde. Neisse osalejate leidmiseks kasutasime mitut allikat: Vanemuise koduleht, Facebook, otsekontakt, meililistidesse kirjutamine. Viimased üksikud vabad kohad täideti jaanuari lõpuks.

Samaaegselt õpetajate ja teatritega suhtlemisega toimus kommunikatsioon organisatsioonisiselt teatri erinevate töötajatega: toimusid koosolekud turundusosakonna ja lavastusalaga. Esimesega arutati läbi meediaplaan, sündmuse kajastamine ja see, kuidas nemad noortetöö osakonda sündmuse turundamisega seonduvalt aidata saavad. Teisega teatrite tehnilised vajadused (vt Lisa 5) ja Vanemuise pakutavad võimalused.

Enamik tegevusest kulges eelnevalt tehtud tegevusplaani järgi, kuid nagu oli ka arvata, ei suutnud teatrid nii kiiresti reageerida ja tekkis probleeme kirjadele vastamisega, st korraldusmeeskond saatis kirjad kutsega osaleda teatripäeval septembri alguses ja ootas vastuseid juba septembri lõpuks. Õpetajate infopäevaks sai küll valmis esialgne tunniplaan, kus kellaajad jäid samaks, ent lisandusid mitmed töötoad, muutus kohtade arv jm, millest õpetajaid koheselt teavitati.

Pärast sündmuse toimumist analüüsiti ja tagasisidestati teatripäeval toimuvat nii meeskonnasiseselt kui ka organisatsiooniliselt. Samuti saime tagasisidet õpetajatelt ja teatritelt.

2.5. Sündmuse eelarve, rahastus ja sponsorid

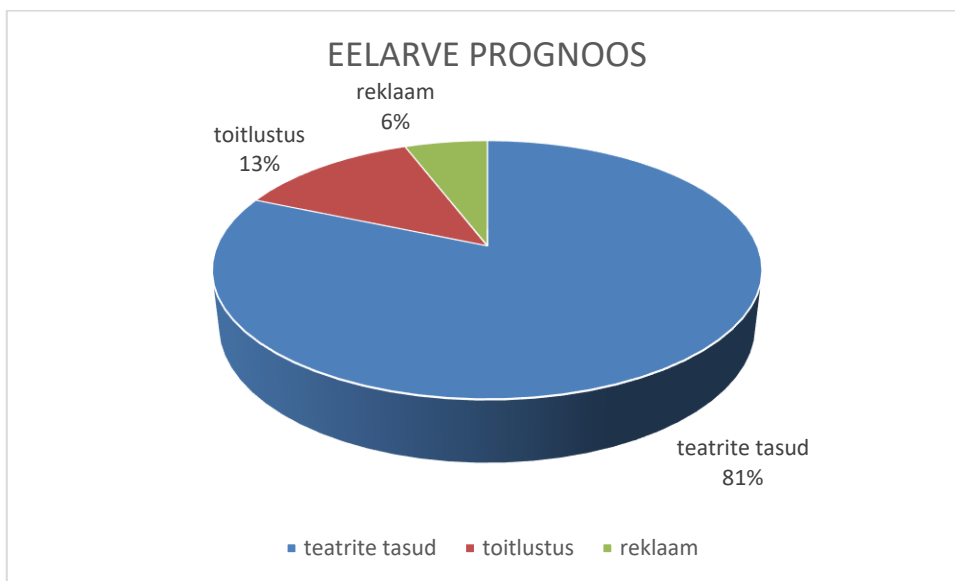
„Eelarve on detailne kava raha ja muude ressursside soetamiseks ning kasutamiseks teatud aja jooksul. Eelarvestamine on suunatud tulevikku ja on seega loogiliselt juhtimisarvestuse koostisosa“ (Alver J., Alver L., 2011, lk 244).

Koolinoorte teatripäeva eelarve koostati 2018. aasta septembris ja täiendati jooksvalt. EETEAL on seadnud kriteeriumiks, et lastele ja noortele on üritusel osalemine tasuta. Osalevad teatrit toovad töötoad enda organisatsiooni „kulu ja kirjadega“, kuid sündmust rahastab suures mahus Aitan Lapsi SA heategevusfond, kes kattis osa etendustele kuluvast summast kuuetele teatrile. Sündmuse korraldamist alustades ei olnud täpselt teada, kui suures mahus fond 5. koolinoorte teatripäeva toetab, seega oli prognoositav toetuse summa tegelikkusest väiksem. Kõige suurem kulu oli laste ja noorte etenduste piletikulu ehk teatrite etenduste tasud, mis moodustasid kogueelarvest 87%, teine suur kulu oli teatrite töötajate, st töötubade läbiviijate ja etenduste tegijate, toitlustamine. Eelnevalt oli teada, et sündmuse korraldaja peab tagama teatrite töötajatele vähemalt lõunasöögi. Toitlustamine toimus Vanemuise teatri töötajate kohvikus ja moodustas 9% kogu eelarvest.

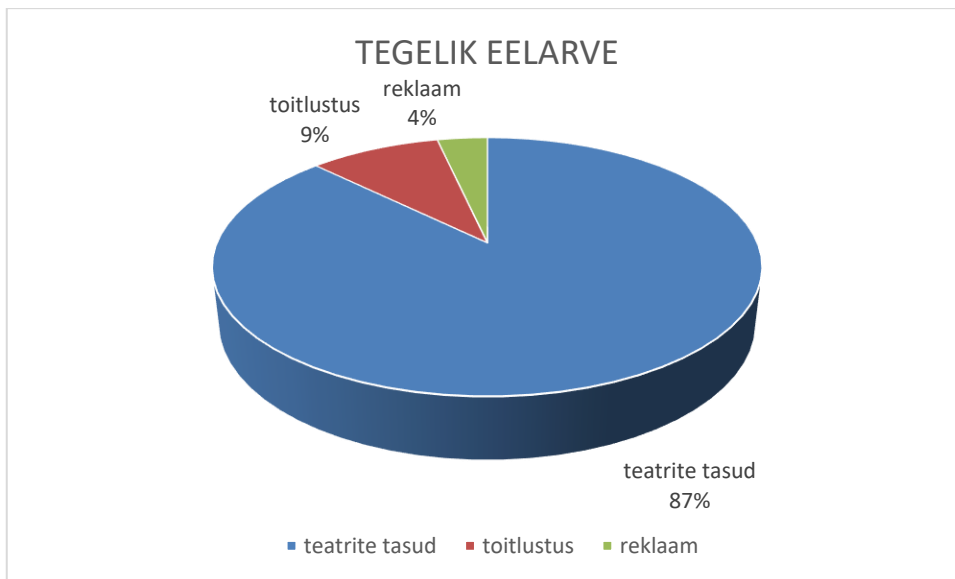
Finantsülevaates ei kajastu koolinoorte teatripäeva meeskonna tööjõukulud ja kaudsed kulud (transpordikulu, kontoritarbed jm) ning seega ei ole eelarvejoonised täielikud ega kajasta täpset lõpptulemust. Meeskonnaliikmed ja teised sündmusega seotud teatritöötajad (lavameistrid, valgusmeistrid, helimeistrid, turundusosakond jm) teevad projektiga seotud ülesandeid tavapärasel tööajal ning lisatööjõude ürituseks ei palgatud.

Projekti prognoositavas ja tegelikus eelarves on vahe mitmel põhjusel: esiteks polnud kuni 2019. aasta veebruarini teada SA Aitan Lapsi fondi toetuse suurus, teiseks kõikus osalevate teatrite arv veel viimase hetkeni ja see tegi raskeks täpsete toitlustushindade arvutamise, hinnapakkumine oli küsitud rohkematele inimestele, kui tegelikult kohale tuli. Reklaamieelarve vähenes, sest meeskond ei osanud ette prognoosida, et oktoobris õpetajate infopäeval broneeritakse 80% kohtadest ja seega ürituse edaspidised reklaamikulud vähenesid.

Järgnevalt on protsentuaalselt välja toodud prognoositav ja tegelik eelarve, mis puudutab etenduskulusid, toitlustust, reklaamikulu. Eelarves pole kajastatud töötasud. Prognoositava eelarve kulude suuruseks oli orienteeruvalt 4000€, tegelikud kulud ulatusid ligikaudu 5000€, mis on Joonis 2.1. ja Joonis 2.2. sektordiagrammi aluseks. Kuna kogukulu on mõlemal diagrammil erinev, ei saa neid kahte üks ühele võrrelda, sest kuigi jooniste järgi näeme, et toitlustusele kuluv summa vähenes, siis tegelikkuses vähenes protsent kogukulust, kuid summa jäi enam-vähem muutumatuks.



Joonis 2.1. Prognoositav eelarve protsentides



Joonis 2.2. Tegelik eelarve protsentides

Sündmuse suurimaks sponsoriks oli Aitan Lapsi SA. Lisaks mõtlesime meeskonnasiseselt, et päeva jooksul tahame teatrite töötajatele pakkuda snäkke ja kohvi. Sponsoriteks olid muuhulgas Magus Ahvatlus, Caffeine ja mitmed teised. Sponsoritele pakkusime vastutasuks külastust teatrisse, reklaami Teater Vanemuine Kollane Kass Facebook’i lehel ning Vanemuise teatri kodulehel.

2.6. Sündmuse turundus

Reeglina mõistetakse turundustegevuse all äritegevust, kuid kaasajal on turunduse kontseptsioon laienenud ja lisaks äriettevõtetele rakendatakse põhimõtteid ka mittetulundusorganisatsioonides jm (Vihalem 2008, lk 8). Kultuuriturundus erineb n-ö klassikalisest turundusest eelkõige seepärast, et ei turundata toodet, vaid teenust, kunsti, mis sõltub kunstniku loomingust, mitte ei lähtu turu vajadustest (Kolb 2005, lk 9).

Sündmusega „Koolinoorte teatripäev 2019“ ei kaasne otseselt tulu, turundustegevuse eesmärk ei ole otseselt midagi müüa, vaid klientidega usaldussuhe luua, et antud juhul näiteks õpetajad oma gruppidega edaspidi teatripileti, haridusprogrammide vm eest maksaksid ja etendust vaatama tuleksid.

Enda kogemuse põhjal noortetöö juhendaja kui ka kultuurikorraldajana pean tõdema, et kuigi võib eeldada, et huvi tasuta sündmuste vastu on suur, ei tea kunagi ette, kas ja kui palju

inimesi reaalselt kohale tuleb. Tihtipeale ei tunneta inimesed tasuta üritusele tulles vastutust, sest piletiraha pole otseselt makstud, kuigi korraldaja on arvestanud inimes(t)e tulekuga. Olles ise osalenud varasematel koolinoorte teatripäevadel Kuressaares ja Ugalas, tahtsime meeskonnaga vältida, et õpetajad küll panevad enda kooligrupid kirja, ent reaalsuses unustavad ära või ei pea piisavalt oluliseks, et kohale tulla. Kuna Vanemuise teatri haridus- ja noortetöö osakond korraldab erinevaid töötubasid, haridusprogramme jm projekte regulaarselt, ei tekkinud probleeme töötubade täitmisega ja õigete inimeste leidmisega, sest õpetajad on ise väga huvitatud teatri programmidest osa võtma. Kui tavaliselt on Vanemuise noortetööprogrammid tasulised, siis koolinoorte teatripäev oli külastajatele tasuta ning seetõttu oli huvi sündmuse vastu suur. Võib öelda, et koolinoorte teatripäev oli paljuski iseturunduslik. Pärast sündmuse väljakuulutamist õpetajate infopäeval levis info suusõnaliselt ja registreerunuid tuli aina juurde. Kuna mõned töötoad tekkisid juurde hiljem, oli vajalik, et vabade kohtade informatsioon jõuaks õpetajateni, selleks turundati sündmust järgnevates kanalites:

- **Facebook:** postitus Teater Vanemuine Kollane Kass Facebook'i lehel; postitus grupis „Õpetajad Vanemuise teatrisse“; Teater Vanemuine Kollase Kassi lehel oleva postituse jagamine Teater Vanemuise ametlikult Facebook'i lehel.
- **Olemasolevad meililistid:** sündmuse turundamise tarbeks uuendasin olemasolevat Tartu linna ja maakonna kõikide koolide eesti keele ja kirjanduse õpetajate ja/või huvijuhtide meiliaadressite listi; list, kus on õpetajad/huvijuhid, kes on noortetöölt arve saanud ja märkinud sinna meiliaadressile lisaks, et soovib saada noortetöö infot.
- **Otsekontakt:** otse õpetajatele ja/või näiteringijuhendajatele kirjutamine; Kollase Kassi Suvekoolis osalenud noortega ühendust võtmine ja sündmusele kutsumine; meeskonnaliikmetele tuttavate potentsiaalsetele huvilistele kirjutamine või helistamine; noortetöö teistel sündmustel (töötoad, ekskursioonid, teatritunnid) teatripäeva reklaamimine.

Sündmuse turundamine kujunes igati plaanipäraselt. Negatiivsetest aspektides toon välja esiteks osade õpetajate pahameele, kes ei osalenud õpetajate infopäeval: nad kuulsid sündmuse kohta liiga hilja ja jäid seetõttu kohtadest ilma, kuid kehtis reegel „kes ees, see mees“. N-ö ukse taha jäi ligi 200 õpilast. Teiseks aspektiks on see, et eelarvet koostades hindasime flaiereite vajalikkust üle: kokku tellisime flaiereid 1000, kuid kuna õpetajate infopäeval kulus neist vaid paarsada ja sündmus broneeriti praktiliselt täis, siis hiljem oli flaieritel olev info esiteks juba aegunud ja neid vajalik enam reklaami otstabel jagada.

„Tarbijal ei ole nime, kliendil on nimi ja muud tunnused, mis on pakkujale teada. Klient on pakkujaga püsisuhtluses ning viimase andmebaasis on fikseeritud tema ostud ja ostukäitumine, mille põhjal saab klienti tõhusalt mõjutada“ (Vihalem 2008, lk 113). Vanemuise teatri noortetöö osakond on panustanud lojaalsete kliendisuhete tekkimisse aastaid: on kindel õpetajaskond, kes aina uute õpilastega noortetöö projekte ja programme külastavad ning kellele tehakse teistmoodi pakkumisi ja/või antakse teada uue programmi olemasolust. Väga suur osa õpetajatest, kes koolinoorte teatripäeva külastasid, on haridus- ja noortetöö osakonna varasemad kliendid, olles osalenud teatritundides, töötubades, ekskursioonidel Vanemuise teatris. Lisaks osalevad nad eelpool mainitud iga-aastasel õpetajate infopäeval Vanemuise teatris.

Selleks, et õpetajad jt osalejad koolinoorte teatripäeva meeles peaksid, saatsime kõikidele õpetajate infopäeval registreerunutele meeldetuletuskirjad oktoobris ja veebruaris. Töö oli aeganõudev, sest õpetajaid oli kokku ligi 100, kuid tasus end igati ära, sest kõik grupid tulid teatripäevale kohale. Turundustöö sotsiaalmeedias, meililistides ja noortetöö teistel sündmustel oli piisav, sest kõik töötubade ja etenduste kohad olid 2019. aasta jaanuari lõpuks täielikult broneeritud.

Koolinoorte teatripäeva **turunduseesmärgid** olid järgnevad:

- sündmusel osaleb vähemalt 1000 last ja noort;
- sündmusel osalevad vähemalt 12 Eesti teatri esindajad;
- sündmust eel- ja järelkajastatakse vähemalt ühes meediaväljaandes;
- sündmust kajastatakse televisioonis.

Neljast põhilisest eesmärgist täitus kolm: sündmusel osales 1300 noort, 14 Eesti teatri esindajad ning sündmust kajastati vähemalt ühes meediaväljaandes (Tartu Postimees). Eesmärkidest ei viidud täide sündmuse kajastamist televisioonis.

2.7. Riskianalüüs

„Riskianalüüs on protsess, mis hõlmab piirväärtuste ja piirnormide määramist, ohtude väljaselgitamist ja riski suuruse hindamist. Riski suurust hinnatakse tagajärje raskuse ja kahju tekkimise tõenäosuse suhtes“ (Peil 2012, lk 11). Koolinoorte teatripäeva puhul oli

väga oluline arutada läbi kõik ohud ja teha riskianalüüs, sest teatri tagaruumid ei ole mõeldud ega disainitud suurtele rahvahulkadele, kes tulevad väljastpoolt maja, ega ole kursis teatri ruumides paiknevaga. Riskianalüüsid koostas töörühm koosseisus haridus- ja noortetöö juht, assistent, koordinaator ja juhendaja 2019. aasta jaanuaris ja veebruaris.

Sündmuse üldine riskianalüüs on leitav Lisas 3. Tabelis ei kajastu ürituse toimumise päeva detailne riskianalüüs, vaid välja on toodud üksikud olulisemad punktid. Kuna noortetöö osakond võtab aastas vastu umbes 10 000 noort, olid sündmuse ohukohad eelnevalt üsna selgelt teada, sest suuri grupe on teatrisse vastu võetud varasemaltki. Küll aga pole nii suurt hulka lapsi ja noori teatris korraga olnud, lisaks veel 14 Eesti teatri töötajad. Keeruliseks tegi olukorra see, et lisaks laste- ja noortegruppidele toimetasid teatrite töötajad oma tehnikaga samaaegselt. Et riske vältida, käis iga grupiga kaasas noortetöö juhendaja, kes tunneb maja ja teab inimesi, ükski grupp ei liikunud ühtegi kohta omapäi. Noortetöö juhendajat oli teavitatud, milliseid teid pidi ja mis kellaajal teatri tagaruumides võib liikuda, et ei tekiks ohtlikke olukordi.

Suurimaks ohukohaks oli kahtlemata lava, sh külglava ja tagalava. Külglava ja tagalava on vähese valgustusega ja seal paiknevad suured käimasolevate lavastuste dekoratsioonid, prožektorid jm tehnika, mida on õigus kasutada vaid asjatundjatel. Lava peale reeglina väljastpoolt teatrit inimesi ei lasta. Spetsiaalselt sündmuse tarbeks lava kohta koostatud riskianalüüs on leitav Lisas 4.

Vanemuise teatri enda töötajate jaoks on vastavalt ruumidele koostatud eraldi töökeskkonna riskianalüüsid, mis ei kuulu avalikustamisele.

2.8. Sündmuse sotsiaalmajanduslik mõju ja paigutumine kultuurikonteksti

„Kultuuri- ja spordiürituste majanduslik mõju regioonile on oluliselt suurem kui esmapilgul osatakse hinnata. Mujal maailmas teostatud uuringud on näidanud, et esmasele mõjule järgneb veel hulk järelmõjusid, mis jäävad kestma peale ürituse toimumist. /---/ Ainuüksi majanduslike mõjude hindamine ei ole piisav otsustamiseks piirkondlike ürituste edukuse, vajalikkuse ja olulisuse üle. /---/ Lisaks majanduslikule mõjule eristatakse näiteks turismi ja kaubanduse, keskkonna, sotsiaalkultuurilisi, psühholoogilisi ning poliitilis-

administratiivseid mõjusid“ (Josing, Vahi, Lepane, Pulver, Reiman, Orro, Niklus, Randrüt & Jõekalda 2012, lk 3).

Koolinoorte teatripäeva sotsiaalmajandusliku mõju analüüsimisel lähtun eelpool välja toodud punktidest, lisades neile oma interpretatsiooni. Analüüsis on kasutatud Eesti Konjunktuuriinstituudi uuringus (Josing jt 2012, lk 15) välja toodud ürituste võimalikke mõjusid ja mõjusuundi koos näidetega.

Koolinoorte teatripäeval osales orienteeruvalt 1400 inimest (nii pakkujad kui osalejad) ja seega ei saa Tartu linna mõistes rääkida märkimisväärsest majanduslikust tulust, vähemalt mitte mulle teadaolevalt. Majanduslik mõju piirkonnale on konkreetse ürituse juures pikaajaline protsess. Kuigi leian, et see üks konkreetne sündmus Tartu piirkonna majandusele suurt mõju ei avalda, st ei toimu hinnatõusu sündmuse ajal, elatustase ei kasva, tulud ei suurene märkimisväärselt jms, siis kaudselt võib see majandusele mõju avaldada laste ja noorte näol, kellest saavad tulevikus töötajad, tööandjad, ettevõtjad muuhulgas Tartu linna ja maakonna piirkonnas ja kellel on huvi teatri ja kultuuri vastu. Kultuuritarbija maksab teatripiletite eest, külastab muid kultuurisündmusi, võib-olla korraldab ise mõne mastaapse ürituse, mis meelitab ligi turiste ja edendab kohalikku elu, sh majandust. On tõestatud, et „aktiivsus kultuuris osalemisel on enamasti seotud ühiskondliku aktiivsusega“ (Hion, Lauristin & Vihalemm 1988, lk 118).

Turismi ja kaubanduse seisukohalt on näitajad veidi konkreetsemad kui eelmises punktis välja toodu. Mitmed kaugemalt saabunud kooligrupid külastasid päeva jooksul lisaks Vanemuise teatrile ka näiteks Loodusmuuseumi, AHHA keskust jm Tartu asutusi. Lisaks käisid nad ilmselt pärast pikka päeva ka kuskil Tartu linnas einestamas või külastasid erinevaid kauplusi. Paraku puudub kindel arvuline tõend, kas ja kui palju „turistid“ sel päeval linna kasumit tõid. Minu andmed pärinevad õpetajate ja kooligruppide juttudest ja kommentaaridest koolinoorte teatripäeva ajal. 20% õpilastest, kes saabusid üritusele väljastpoolt Tartu linna ja maakonda, võis päeva jooksul tekkida linnaga (mõnel ehk esmane) kokkupuude ja seega oskab laps ja/või noor hiljem näiteks kultuurisündmusi Tartuga paremini seostada.

Kuigi teatripäev otseselt keskkondlikke teemasid ei puuduta ja suure tõenäosusega uute rajatiste ehitamist vms ei survesta, siis sündmuse keskkondlik mõju avaldus taaskord kaudselt. Erinevad töötoad, mis teatripäeval toimusid, puudutasid kaudselt ka keskkonnateemasid, sest teatrites on sage probleem liigne tootmine (kostüümid,

dekoratsioonid jm). Teatri kui vaimse kultuuripärandi säilimisele aitab kindlasti kaasa teadlik kultuuritarbija, kes sündmusel osalenud lastest ja noortest on saanud või saab tulevikus.

Leian, et kõige suuremat mõju avaldas sündmus sotsiaalsest ja kultuurilisest aspektist. Kuna koolinoorte teatripäeva sihtgrupiks on lapsed ja noored, keda konkreetne sündmus kui ka Vanemuise teatri haridus- ja noortetöö osakonna muud projektid palju mõjutavad. Noortetöö sündmuse küllastab igal aastal vähemalt 10 000 inimest nii Tartust kui mujalt ja paljude laste teatrihuvi saab alguse just Vanemuise noortetöö kaudu. Teatrihuviline noor on maailmale avatud ja uudishimulik, tal on tundlik „sotsiaalne närv“ ja teater annab võimaluse kogeda emotsioone, mida muidu ehk elus ette ei tulekski. Nagu ma eelpool mainisin, on kultuuritarbija intelligentsem ja suurema toimetulekuga (Sotsiaalne ebavõrdsus 2007, lk 4), mis tagab majanduse kasvu kui ka edendab sotsiaalset külge. Meie sündmusel oli võimalus osaleda ka liikumis- vm puudega noortel, sest Vanemuise teatril on tagatud ligipääs ja on võimalus liikuda liftidega osaliselt ka teatri tagaruumides. Eesti teater sai alguse Vanemuise seltsi tegevusest ja seega on teatritegevus Tartu piirkonna suur väärtus, mis tuleb välja ka Tartu linna arengukavast 2018-2025 (2018, lk 28): „Tartu soovib olla linn, mille elanikud seovad heaolu kultuuri harrastamise ja tarbimisega ning mille elanike jaoks on tervislik käitumine ja liikumisharrastus elustiil. /---/ Nende eesmärkide saavutamisel on linna peamisteks partneriteks kultuuri- ja haridusasutused, IKT sektor, loovisikud ja kogukonnad“. Kuna koolinoorte teatripäeva näol oli tegemist tasuta sündmusega, andis see võimaluse maanoortele, kellel muidu Tartu linna sõitmiseks tihtilugu piisavalt rahalisi vahendeid ei ole, teatritegevusest osa saada.

Haridus- ja noortetöö osakonna missioon on tekitada lastes ja noortes teatrihuvi ning anda edasi teatrilaseid teadmisi kaasava suhtlemise kaudu, seega pidasime sündmust korraldades silmas aspekti, et laps ja noor tunneks end teatris oodatuna, teda kaasatakse, ta saab katsetada ja proovida erinevaid asju, mille kaudu avardub loodetavasti tema maailmapilt ja areneb emotsionaalne intelligentsus, mis omakorda avaldab psühholoogilist mõju. Ma loodan, et nii mõnigi inimene lahkus sündmuselt uute mõtetega nii iseenese kui maailma kohta. Kuna nii etendused ja töötoad olid suunatud kindlale sihtgrupile, puudutasidki need just kõige enam seda vanusegruppi ja neile aktuaalseid teemasid.

Konkreetse sündmuse poliitiline ja/või administratiivne mõju on samuti küllaltki märkimisväärne. Sündmuse raames tegime koostööd näiteks Sihtasutusega Eesti Kontsert,

kelle ruume kasutasime töötoa läbiviimiseks. Lisaks olid sponsoriteks mitmed ettevõtted, nende hulgas Tartu piirkonnast OÜ Magus Ahvatlus. Kuigi otseselt teiste piirkonna ettevõtetega koostööd ei tehtud, teeb noortetöö osakond igapäevaselt koostööd Loodusmuuseumiga, pakkudes lastele ühendatud haridusprogramme. Ilmselt „viis“ see aspekt mitmed kooligrupid pärast Vanemuise teatris toimunud sündmust Loodusmuuseumisse. Lisaks, kuna koolinoorte teatripäeva näol oli tegemist väga suure sündmusega, mille taolisi Tartus minu hinnangul tihti ei ole, suurendab see Tartu linna kui piirkonna väärtust, seda enam, et külastajaid oli 20% ulatuses muudest Eesti maakondadest.

Kultuurisemiootika alusepanija Juri Lotman on kirjutanud: „Lõpuks on tekstidel kui enam-vähem stabiilsetel ja piiritletud moodustistel kalduvus siirduda ühest kontekstist teise, nii nagu seda tavaliselt juhtub suhteliselt pikaajalistele kunstiteostele: ümber asudes teise kultuurikonteksti, käituvad nad kui uude kommunikatiivsesse situatsiooni asetatud informant ja aktualiseerivad niimoodi oma kodeeriva süsteemi varem varjatud aspektid“ (1981). Teater kui tekst on paratamatult osa üldisest kultuurikontekstist. Sündmuse kultuurikonteksti paigutamine ja seal ürituse määratlemine on keeruline protsess, sest kultuurikontekst iseenesest on abstraktne mõiste. Võime teatripäevast mõelda kui tekstist, mis mingis kontekstis omab tähtsust ja mingis absoluutselt mitte. Samas tundub mulle, et teatripäeval etendunud lavastused ning läbiviidud töötoad sobivad Eesti kultuurikonteksti, sest nii läbiviijad kui osalejad olid suuremal osal Eesti kodanikud, kes tajuvad meid ümbritsevat kultuuriruumi sarnaselt. Sündmust saab eelkõige seostada laste ja noorte kultuuritarbimise aspektiga. Mulle tundub, et tänapäeva „nutimaailmas“ on oluline noorele inimesele midagi päriselt, mitte virtuaalselt, näidata, sest nende huvi „päris maailma“ vastu pole vastupidiselt üldlevinud arusaamale kuhugi kadunud. Samas kaotavad kultuurikontekstis oma aktuaalsust üha enam ballett ja ooper, sest need on pigem n-ö nišizhanrid – „tavainimesel ju ooperisse asja pole“ olen inimesi kuulnud ütlevat. Leian, et lastele ja noortele suunatud teatrisündmused sobivad „konteksti“ pea igal ajal ja kohas ning on vähe neid, kes kahtlevad tegevuse vajalikkuses, vähemalt Eestis. Laste ja noorte teatris käimist soodustab ka riigi kultuuripoliitika arengukava, kus etenduskunstide valdkonna prioriteedina on välja toodud järgnev: „Noorele vaatajale suunatud professionaalset etenduskunsti tähtsustatakse nii riikliku finantseerimise kui suurema avaliku tähelepanu osutamise abil. Oluliseks peetakse ka harrastus- ja kooliteatrite tegevust“ (Kultuuripoliitika alused...2014).

3. REFLEKSIOON

Koolinoorte teatripäeva projektijuhiks suunas mind Vanemuise teatri haridus- ja noortetöö juht. Esialgu hirmutas mind projekti mastaapsus ja suur vastutus, kuid pärast lühikest mõtlemisaega leidsin, et mul kui tulevasel kultuurikorraldajal on nii huvitava sündmuse projektijuhiks olemine suur privileeg. Kuigi sündmusega oli tööd väga palju, tundsin end kogu projekti vältel väga kindlalt, sest tajusin oma vajalikkust ja üllatasin iseend pidevalt teadmistega, mis erinevate projektide korraldamisega ja koolis olen omandanud. Mul oli tahtmist ja inspiratsiooni tegutseda ning kahtlemata olid abiks peatükis 2.2. kirja pandud eesmärgid. „Koolinoorte teatripäev 2019“ kulges minu hinnangul igati plaanipäraselt, ilma suuremate viperusteta. Korraldustööga alustati varakult, 2018. aasta augusti alguses, ja seega ei tekkinud nii korraldusprotsessis kui sündmusel märkimisväärseid ootamatuid olukordi, sest kõik oli läbi mõeldud ja kommunikatsioon nii meeskonnasiseselt, Vanemuise töötajatega kui teiste teatritega kulges edukalt. Koolipäeval osales 14 teatrit ja ligikaudu 1300 last ja noort – mõlemad arvud olid suuremad, kui esialgu meeskonnaga lootsime.

Tunnen, et sain korraldustöös suurel määral rakendada Viljandi kultuuriakadeemias kultuurikorralduse erialal õpitud teadmisi, mida sain rakendada näiteks turundusvaldkonnas: meediaplaani koostamine, turunduskanalite kaardistamine jm ning korraldustöö sistemiseerimisel: Gantti tabeli koostamine, riskianalüüsi koostamine, üleüldine Google Drive'i kausta loomine ja kasutamine meeskonna infokanalina. Sündmust korraldades õppisin lisaks palju uut: eelkõige erinevate inimestega suhtlemist ja tehniliste küsimustega tegelemist. Lisaks konkreetselt korraldusprotsessis olevale õppisin tundma laiemalt Eesti teatrimaastikku ja erinevates teatrites töötavaid inimesi. Tunnen, et tulin oma ülesannetega hästi toime. Oma tegevuse edukust hindaksin kümnepallisüsteemis 8 punktiga (kui „1“ on ülesannetega üldse mitte toime tulemine ja „10“ suurepärase toimetulek). Minu nõrgaks küljeks oli oma arvamuse mitte eriti selge kuuldavaks tegemine ja seega mängisin vahepeal rohkem teiste reeglite järgi, kui lõin enda omasid. Samas, võrreldes projektidega, mida olen Vanemuise teatris varasemalt juhtinud, tundsin end palju julgemalt. Kuna töötan teatris

noortetöö juhendajana, kujunes keerukaks veel aja jaotamine tavapärase tööülesannete ja eriprojekti vahel, lisaks koolitöö Viljandis – ajanappuse ja teises linnas viibimise tõttu pidime meeskonnasiseselt ülesandeid ka ümber jaotama.

Peatükis 2.1. kirjeldasin minu hinnangul väga edukalt tegutsenud korraldusmeeskonda. Kuna olin osa meeskonnast, pean vajalikuks reflekteerida meeskonda ja iseennast selles grupis. Arvan, et lisaks konkreetsele projektijuhi rollile olin mina meeskonnas see, kes kogu tegevust süstematiseeris, abistasin teisi meeskonnaliikmeid nende ülesannetes ja olin kogu aeg olemas ning mõttega kaasas. Tunnen, et olen rohkem meeskonnamängija kui „üksiküritaja“, mis väljendub eelkõige selles, et minu arvates tulevad parimad ideed inimestega suheldes. Arvan, et olen uute ideede leidmiseks ja tegevuste analüüsimiseks hea partner. Meie tiim oli minu hinnangul väga professionaalne, mis ilmnis näiteks ühe ootamatu tagasilöögi kiirel ja efektiivsel lahendamisel. Nimelt selgus mõni nädal enne sündmuse toimumist, et olime valesti vaadanud ühe teatri seatud kriteeriumit oma etenduse publikuarvule: 200 inimese asemel, nagu meie olime arvestanud, sai etendusel osaleda kõigest 100 noort. Tahtmatutes 100 noore osalus tühistada, leidsime lahenduse Vanemuise siseselt ja pakkusime noortele Vanemuise enda noortetööprogrammi, mille algusaeg ja kestus oli etendusega sama.

Eelnevalt mainisin, et pean end rohkem n-ö meeskonnamängijaks – leian, et peaksin endas arendama ka oskust ja tahet rohkem üksi tegutseda ja suuremat vastutust võtta. Mulle meeldib protsesse juhtida ja seejuures kõigest toimuvast ülevaadet omada, kuid tunnen, et vajan seejuures kellegi tuge ja heakskiitu. Soovin endas väga seda külge arendada, olla iseseisvam ja tegutseda ilma, et tunneksin vajadust kellegi heakskiitu pälvida.

Kuna koolinoorte teatripäeva edasine „saatus“ on lahtine ja 2019. aastal pole vähemalt mul infot uue sündmuse toimumise kohta, mis sedapuhku toimuks juba mitte Vanemuises, vaid mõnes teises Eesti teatris, on raske anda soovitusi järgmiste teatripäevade korraldajatele. Siiski soovitan üha enam panna rõhku ligipääsetavusele ja sellele, et erinevate füüsiliste ja vaimsete puuetega lapsed ja noored ka teatripäevast osa saaksid. Kuigi mõtlesin korraldusprotsessis neile, ei teinud ma kõike, et sellised lapsed ja noored tee 12. märtsil teatrisse leiaks. Vanemuise teatris on ratastoolis olevatel inimestel võimalik teatud piirkonnas liigelda, kuid töötoad ja etendused oleks näiteks vaegkuuljatele ja/või -nägijatele raskesti kättesaadavaks/mõistetavaks osutunud. Võib-olla tasuks edaspidi korraldajatel neile rohkem rõhku asetada ja tagada täielik ligipääs töötubadesse ja etendustele.

Leian, et kõige parem on õppida sel viisil, kui teoreetilisi teadmisi on võimalus praktikas rakendada. Kuigi tundsin aeg-ajalt enne sündmuse korraldamist tunnet, et kultuurikorraldus ei ole mulle ja sündmuskorraldus ei pane mu „silma särama“, siis pärast üritust „Koolinoorte teatripäev 2019“ mõtlen juba hoopis midagi muud. Olen tänulik, et Vanemuise teatri ning haridus- ja noortetöö meeskond usaldasid mulle vastutusrikka ülesande „Koolinoorte teatripäev 2019“ projekti juhtida. Sündmus tähendas mulle väga palju, sest soovin väga, et lapsed ja noored põneva teatrimaailmaga rohkem tutvuda saaksid, minu arvates õpetab teater heaks, empaatiliseks ja mõtlevaks inimeseks. Mulle läheb noorte inimeste kultuuritarbimine korda ja pean seda väga oluliseks temaks.

KOKKUVÕTE

Käesolev Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kultuurikorralduse eriala loov-praktilise lõputöö kirjalik osa annab ülevaate projektist „Koolinoorte teatripäev 2019“, mis toimus 12. märtsil Tartus, Vanemuise teatris. Töö käigus analüüsisin esmalt Vanemuise teatrit kui organisatsiooni ja seejärel keskendusin sündmuse korraldusliku poole, st eelarve, turunduse, eesmärkide, meeskonna, sihtgrupi, analüüsimisele. Kõige viimasena reflekteerisin sündmuse korraldust isiklikust vaatenurgast, andes enda tehtud korraldustööle hinnangu ning analüüsid end ja meeskonna nõrkusi ja tugevusi.

Koolinoorte teatripäeva algataja on Eesti Etendusasutuste Liit ja esimene teatripäev toimus 2015. aastal Pärnus Endla teatris suunitlusega Pärnu linna ja maakonna koolinoortele. Järgnevatel aastatel toimus üritus Saaremaal Kuressaare Linnateatris, Lääne-Virumaal Rakvere teatris, Viljandimaal Ugala teatris ja lõpuks Vanemuise teatris, kus toimus 5. teatripäev. Sündmusel osales 2019. aastal ligi 1300 koolinoort ning 28 töötuba ja 6 etendust pakkusid 14 teatrit üle Eesti. Teatripäeva peamine eesmärk oli noortele erinevate etenduskunstide vormide tutvustamine.

Sündmuse projektijuhi roll andis võimaluse rakendada kultuurikorralduse erialal õpitut ja kogetut, õppida tundma nii Vanemuise teatri inimesi, kellega muidu eriti kokku ei puutu, kui ka teiste teatrite töötajaid. Mul on väga hea meel, et mulle anti võimalus töötada nii heas ja professionaalses meeskonnas nagu seda on teatri haridus- ja noortetöö osakond, kus töö sujus suurepäraselt, sest neli põhilist meeskonnaliiget täiendasid teineteist, tekkis sünergia ja minu hinnangul läks teatripäev korda ja ligi 1300 noore haldamine korraga viies majas sujus edukalt, ilma suuremate üllatusteta.

KASUTATUD ALLIKAD

Aitan Lapsi. 2019. *Projektid*. Heategevusfond Aitan Lapsi kodulehekül. <http://www.aitanlapsi.ee/124est.html> (24.04.2019)

Alas, R. 2004. *Juhtimise alused*. Tallinn: Kirjastus Külim.

Alver, A. & Alver, L. 2011. *Majandusarvestus ja rahandus. Leksikon. A-L*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Brooks, I. 2008. *Organisatsioonikäitumine: üksikisik, rühm ja organisatsioon*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Etendusasetuse arengukava (Lisa 1). 2019. *Toetuse taotlemise ja aruandluse vormid*. Kultuuriministeerium.

https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/lisa_1_taotluse_arengukava_2019.doc (27.04.2019)

Hion, E., Lauristin, M., Vihalemm, P. 1988. *Meie muutuv elulaad*. Tallinn: Eesti Raamat.

Josing, M., Vahi, T., Lepane, L., Pulver, B., Reiman, M., Orro, E., Niklus, I., Randrüt, S. & Jõekalda, P. 2012. *Eestis toimuvate kultuuri- ja spordisündmuste regionaalse majandusliku mõju hinamine ning analüüs*. Eesti Konjunktuuriinstituut. Kultuuriministeerium. https://www.ki.ee/publikatsioonid/valmis/Kultuuri-ja_spordisundmuste_majanduslik_moju.pdf (22.04.2019)

Kolb, B. M. 2005. *Kultuuriturundus*. Tartu: AS Atlex.

Koolide statistika 2018/2019. 2018. *Üldhariduskoolide info*. Tartu linna kodulehekül. <https://www.tartu.ee/et/uldhariduskoolid> (24.04.2019)

Kultuuripoliitika alused aastani 2020. 2014. Kultuuriministeerium.
<https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/kultuur2020.pdf> (25.04.2019)

Lotman, J. 1981. *Kultuurisemiootika ja teksti mõiste. Kultuurisemiootika.*
<https://www.ut.ee/lotman/ee/teosed/kultuurisemiootika/kultsemjatekst.htm> (29.04.2019)

Noorkõiv, R. 2002. *Kohaliku omavalitsuse arengukava koostamise soovitusel.* OÜ Geomedia. http://www.geomedia.ee/materjal/raamat_binary.pdf

Noorsootöö seadus. RT I 2010. RT I, 16.06.2016.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/116062016006> (24.04.2019)

Peil, M. 2012. *Riskianalüüsi käsiraamat.* Tallinn: Ten-Team OÜ.

Sihtasutuse Teater Vanemuine majandusaasta aruanne. 2017.
https://www.vanemuine.ee/wp-content/uploads/2018/08/90011065_2017_Aruanne_90011065_0.pdf (5.05.2019)

Sihtasutuse Teater Vanemuine Põhikiri. 2012. <https://www.vanemuine.ee/sa-teater-vanemuine/sihtasutuse-teater-vanemuine-pohikiri/> (16.04.2019)

Sotsiaalne ebavõrdsus. Social Inequality. 2007. Statistikaamet. Tallinn: Statistikaamet.

Statistika andmebaas. 2017. Statistikaamet.
<http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=HT140> (07.05.2019)

Tartu linna arengukava 2018-2025. Eelarvestrateegia 2019-2022. 2018.
<https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kontaktid%20ja%20linnajuhtimine/Arengukavad/AK2018-2025.pdf> (1.05.2019)

Telpt, E. 2017. *Kui palju on Eestis lapsi ja noori?* Statistikaameti ajaveeb.
<https://blog.stat.ee/2017/02/20/kui-palju-on-eestis-lapsi-ja-noori/> (25.04.2019)

Vanemuise teatri arengukava 2016-2020. 2015. https://www.vanemuine.ee/wp-content/uploads/2014/10/Teater_Vanemuine_arengukava_2016_-_2020-kinnitatud.pdf
(16.04.2019)

Vanemuise teatri arengukava 2019-2023. 2018. <https://www.vanemuine.ee/wp-content/uploads/2019/03/Teater-Vanemuine-arengukava-2019-2023.pdf> (16.04.2019)

Vihalem, A. 2008. *Turunduse alused*. Tallinn: Kirjastus Külim.

What is a Gantt Chart. 2019. <https://www.gantt.com/> (10.05.2019)

2018. aastal külastas Vanemuise teatrit 181 217 inimest. 2019. Vanemuise teatri kodulehekül. <https://www.vanemuine.ee/uudista/2018-aastal-kulastas-vanemuise-teatrit-181-217-inimest/> (6.05.2019)

LISAD

Lisa 1. „Koolinoorte teatripäev 2019“ tunniplaan

| KOOLINOORTE TEATRIPÄEV | | | | | | | | | | | | | | | |
|------------------------|-----------------------------|-------------------------------|------------------|--------------|-------------------|--------------|------------|-------------------|-----------------|------------------|-------------|-----------------|-------------|----------------|----------------------|
| Aegus | SUUR MAJA LAVA | PS 3 | PS 4 | PS 5 | PS 2 | LASTETUBA | KOOSOLEKUD | IRD | VÄIKE MAJA LAVA | PS 6 | PS 7 | PS 8 | SADAMA LAVA | SADAMA FUJAJEE | TEATRIKODU |
| 10:00 | AVAMINE | | | | | | | | | | | | | | |
| 10:15 | | | | | | | | | | | | | | | |
| 10:30 | | Valik näitejajharjutusi | Näitleja töötuba | Raadioteater | Ballettilugu | Teatrikeemia | | | | | | | | | Lavakujundus |
| 10:45 | SM FUJAJEE | ehk kummardus | UGALA | DRAAMATEATER | ESTONIA | DRAAMATEATER | | Näitleja | Lahtine | | 60 minutiga | | | | ideest |
| 11:00 | Kohtumine Taavi Tõnissoniga | koollaja lemmikutele | | | | | | harjutused | orkestriprov | Lugu liikumises | 60 aastat | | | | teostuseni |
| 11:15 | NUKU | RAKVERE | | | | | | õpetajale | VANEMUINE | ja rütmis | vanemaks | | | | ENDLA |
| 11:30 | | | | | | | | MUST KAST | | VAT | RAKVERE | | | | |
| 11:45 | | | | | | | | | | | | | | | |
| 12:00 | meeleKolu | | Näitleja töötuba | | | | | | | | | | See kõik on | | |
| 12:15 | mängud | | UGALA | | | | | Tänapäeva Eesti | Paberilt | | | | tema | | |
| 12:30 | ZUGA | Valik näitejajharjutusi | | | Ballettilugu | | | näitekirjandus ja | lavalaudadele | VÄIKE MAJA | | | RAKVERE | | |
| 12:45 | | ehk kummardus | | | ESTONIA | | | näitekirjanikud | DRAAMATEATER | Ovaalsaal | | 60 minutiga | | | |
| 13:00 | | koollaja lemmikutele | | | | Teatrikeemia | | DRAAMATEATER | | Kuidas kirjutada | Näidendi- | 60 aastat | | | Nähtamatu poiss |
| 13:15 | | RAKVERE | | | | DRAAMATEATER | | | | teatrikriitikat? | kirjutamine | vanemaks | | | MIKSTEATER |
| 13:30 | | | | Raadioteater | | | | Tänapäeva Eesti | Paberilt | RAKVERE | VAT | RAKVERE | | | |
| 13:45 | | | | DRAAMATEATER | | | | näitekirjandus ja | lavalaudadele | | | | | | |
| 14:00 | meeleKolu | | Helikujunduse | | | | | näitekirjanikud | DRAAMATEATER | | | Järgmine peatus | | | Teatritemaatiline |
| 14:15 | ZUGA | | töötuba | | Tants läbi aegade | | | DRAAMATEATER | | | | Kosmos | | | töötuba |
| 14:30 | | Lavakostüümi- valmistamine | UGALA | | VANEMUINE | | | | | | | KURESSAARE | | | MÄNGUASJA- MUSEUM |
| 14:45 | | LINNATEATER | | | | | | | | | | | | | |
| 15:00 | | | Helikujunduse | | | | | | | | | | | | |
| 15:15 | | | töötuba | | | | | | | | | | | | |
| 15:30 | | | UGALA | | | | | | | | | | | | |
| 17:00 | | | | | | | | | | | | | | BANKETT | |
| 19:00 | | | | | | | | | | | | | Kalevipoeg | | |

Lisa 2. Sündmuse tegevusplaan: Gantti tabel

| Nr | TEGEVUSED | aug | sept | okt | nov | dets | jaan | veebr | märts | VASTUTAJA | Märkused |
|----|--|-----|------|-----|-----|------|------|-------|-------|--------------------------------|---|
| 1. | JUHTIMINE JA KOORDINEERIMINE | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | meeskonna kokku panemine | | | | | | | | | | |
| | koosolekute korraldamine | | | | | | | | | | kuni detsembrini kord kahe nädala jooksul, edasi 2x nädalas |
| 2. | EELARVE KOOSTAMINE | | | | | | | | | Noortetöö koordinaator | |
| | Suhtlemine Aitan Lapsi heategevusfondiga | | | | | | | | | Noortetöö juht ja koordinaator | |
| | Teatritega suhtlemine arвете osas | | | | | | | | | Noortetöö koordinaator | Aitan Lapsi fondi kaudu |
| 3. | RUUMID | | | | | | | | | Noortetöö juht | |
| | sündmuse tööplaani lisamine | | | | | | | | | | lisatud juba 148. hooaja teises pooles |
| | vajalike ruumide broneerimine | | | | | | | | | | |
| | lisaruumide leidmine väljastpoolt maja | | | | | | | | | | |
| 4. | TURUNDUS JA TEAVITUSTÖÖ | | | | | | | | | | |
| | Koosolekud turundusosakonnaga | | | | | | | | | Noortetöö juht | |
| | Info ajakirjas RAMP | | | | | | | | | Noortetöö juht | |
| | Esialgse tunniplaani koostamine | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Sündmust tutvustavate flaierite disain | | | | | | | | | Noortetöö juht ja koordinaator | Peavad olema valmis õpetajate infopäevaks |
| | Flaierite trükk | | | | | | | | | Noortetöö juht | |

| Nr | TEGEVUSED | aug | sept | okt | nov | dets | jaan | veebr | märts | VASTUTAJA | Märkused |
|----|---|-----|------|--------|-----|------|------|-------|-------|----------------------------------|----------|
| | Sündmuse välja kuulutamine õpetajate infopäeval ja registreerimise alustamine | | | 10.okt | | | | | | Noortetöö juht | |
| | Töötubade ja etenduste tühjade kohtade täitmine (FB postitus, kirjutamine meililistidesse, reklaam noortetöö osakonna teistel sündmustel) | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja ja assistent | |
| | Kommunikatsioon registreerunud kooligruppide õpetajatega | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| 5. | SUHTLEMINE OSALEVATE TEATRITEGA | | | | | | | | | | |
| | Teatrite kontaktide nimekirjade koostamine | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Ankeedi koostamine osalemissoovi avaldamiseks | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Teatritele esmase kutse saatmine | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Teatrite tehniliste vajaduste välja selgitamine (etendused) | | | | | | | | | Noortetöö assistent | |
| | Teatrite tehniliste vajaduste välja selgitamine (tööoad) | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Teatritele üldise info jagamine sündmuse kohta (tunniplaan, kontaktid, info ruumide kohta jne) | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| 6. | HINNAPAKKUMISED JA SPONSORID | | | | | | | | | | |

| Nr | TEGEVUSED | aug | sept | okt | nov | dets | jaan | veebr | märts | VASTUTAJA | Märkused |
|----|--|-----|------|-----|-----|------|------|-------|-------|---|----------|
| | toitlustuse hinnapakkumise küsimine (lõunasöök ja lõpubankett) | | | | | | | | | Noortetöö juht | |
| | Sponsorid (kohv ja snäkk) | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| 7. | MUUD TEGEVUSED | | | | | | | | | | |
| | Banketi korraldamine | | | | | | | | | Noortetöö juht | |
| | Tunniplaani koostamine | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja, juht, koordinaator, assistent | |
| | Infomappide koostamine meeskonnale | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Logistilise plaani koostamine meeskonnale sündmuse päevaks | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja, koordinaator ja assistent | |
| | Infokottide koostamine teatritele | | | | | | | | | Noortetöö juhendaja | |
| | Toidutalongide tegemine | | | | | | | | | Noortetöö koordinaator | |
| | Infosildid Vanemuise teatri töötajatele | | | | | | | | | Noortetöö assistent | |

Lisa 3. Sündmuse riskianalüüs

| Nr | Tegevus | Oht | Tõsisus/tõenäosus | Ennetav tegevus | Korrigeeriv tegevus |
|----|--|--|-------------------|--|--|
| 1. | JUHTIMINE JA KOORDINEERIMINE | | | | |
| | Koosolekute korraldamine | Meeskonnaliikmed ei saa koosolekutel osaleda | 2/2 | Koosolekute pikaajaline etteplaneerimine | Koosoleku aja muutmine |
| | Koosolekute korraldamine | Projektijuht haigestub | 1/1 | Liikmete vahel on ülesanded jaotatud ja toimub pidev kommunikatsioon | |
| 2. | EELARVE KOOSTAMINE | | | | |
| | Suhtlemine teatritega arvete osas | Teatrid mõistavad rahastamissüsteemi erinevalt | 2/1 | Selge ja konkreetne asjaajamine | Kommunikatsioon |
| 3. | RUUMID | | | | |
| | Vajalike ruumide broneerimine | Ruum on juba broneeritud | 2/2 | Varajane ruumide broneerimine | Kommunikatsioon ja kompromiss teise broneerijaga |
| | Lisaruumide leidmine väljastpoolt maja | Vajalikus mõõdus ruume ei ole või ei saa neid kasutada | 2/1 | Varajane ruumide broneerimine | Kommunikatsioon, valmisolek uute lahenduste leidmiseks |
| 4. | TURUNDUS | | | | |

| Nr | Tegevus | Oht | Tõsisus/tõenäosus | Ennetav tegevus | Korrigeeriv tegevus |
|----|---|---|-------------------|--|--|
| | Sündmuse välja kuulutamine õpetajate infopäeval ja registreerimise alustamine | Kogu infot ei ole selleks ajaks olemas, st teatritelt ei tule nii kiiresti vastuseid | 2/3 | Teatrite "tagant utsitamine", et nad kiiremini reageeriks | Oktoobri alguseks olemasolevate töötubade ja etenduste registreerimise avamine |
| 5. | SUHTLEMINE OSALEVATE TEATRITEGA | | | | |
| | Teatrite tehniliste vajadust välja selgitamine | Teatrid ei vasta etteantud aja jooksul ja hiljem ei saa tehnilisi nõudeid enam täita | 2/3 | Teatrite "tagant utsitamine", et nad kiiremini kirjadele vastaks | Kommunikatsioon |
| 6. | MUUD TEGEVUSED | | | | |
| | Logistilise plaani koostamine | Meeskonnaliikmeid on liiga vähe, et efektiivselt sündmuse päeva logistikat korraldada | 1/2 | Vabatahtlike värbamine | Valmidus jooksvalt lahendusi välja mõelda |
| 7. | SÜNDMUSE TOIMUMISE PÄEV | | | | |
| | Kooligrupid jäävad etteteatamata tulemata | Töötoad ja/või etendused jäävad tühjaks | 2/2 | Tihe kommunikatsioon | Koolinoorte ümberjaotamine, et igasse töötuppa/etendusele keegi läheks |
| | Meeskonnaliikme haigestumine | Logistiliste probleemide tekkimine | 1/2 | Kommunikatsioon, plaan B välja töötamine | Plaan B rakendamine |

| Nr | Tegevus | Oht | Tõsisus/tõenäosus | Ennetav tegevus | Korrigeeriv tegevus |
|----|----------------------------------|---------------------------------|-------------------|--|---------------------|
| | Teatrite töötajad ei ilmu kohale | Töötuba ja/või etendus jääb ära | 1/2 | Kommunikatsioon, plaan B välja töötamine | Plaan B rakendamine |

Lisa 4. Sündmuse riskianalüüs: lava

| Nr | Riskantsed kohad | Oht | Tõsisus/tõenäosus | Ennetav tegevus | Korrigeeriv tegevus |
|----|------------------------------------|---|-------------------|--|--|
| 1. | Lahtised kaablid pimedas külglaval | Keegi komistab (kukub), midagi puruneb, viga elektrisüsteemis | 3/3 | Vaadata enne ürituse algust kõik üle ja katta lahtised kaablid kaablikattega või teipida kinni | Jälgida või seista ise lahtiste kaablite juures, et keegi ei komistaks, teipida kaableid jooksvalt |
| 2. | Lava (külglava) vähene valgustatus | Inimesed ei näe pimedas kõndida, võivad komistada ja kukkuda | 2/3 | Proovida saada lisavalgustust | Proovida saada lisavalgustust |
| 3. | Lavatehnika | Keegi asjatundmatu laps/noor läheb igasugu erinevaid nuppe vajutama, mille tagajärjel hakkab tehnika osaliselt või täielikult tööle | 3/1 | Varjata võimalikud ohukohad laste ja noorte eest, panna hoiatavad sildid, leppida kokku inimestega, kes valvavad | Rääkida laste ja noortega riskid läbi, kutsuda vajadusel inimene tehnikat valvama; Vanemuise teatri lavatehnika on piisavalt tark, et teatud tingimustel mitte käivituda |
| 4. | Lavatolm, tolmune eesriie | Kellelgi tekib allergiline reaktsioon | 2/1 | – | Hinnata olukorra tõsidust ja vajadusel kutsuda kiirabi |
| 5. | Dekoratsioonid külj- ja tagalaval | Keegi läheb uudistama ja dekoratsioonid kukuvad või kukub keegi dekoratsioonilt | 3/1 | Varjata võimalikud ohukohad laste ja noorte eest, panna hoiatavad sildid, leppida kokku | Hinnata olukorra tõsidust ja vajadusel kutsuda kiirabi |

| Nr | Riskantsed kohad | Oht | Tõsisus/tõenäosus | Ennetav tegevus | Korrigeeriv tegevus |
|----|---|--|-------------------|--|--|
| | | | | inimestega, kes valvavad | |
| 6. | Ramp | Keegi komistab ja kukub lavaservalt alla | 1/1 | Panna piirded või märgistuse, kust saab liikuda | Hinnata olukorra tõsidust ja vajadusel kutsuda kiirabi |
| 7. | Lavatorn | Mõni laps või noor leiab, et võiks tööriistadele kõndima minna; kukub, saab viga vms | 3/1 | Panna piirded või märgistuse, töötubade läbiviijad hoiavad silma peal | Hinnata olukorra tõsidust ja vajadusel kutsuda kiirabi |
| 8. | Rekvisiidid ja dekoratsioonid lava piirkonnas | Keegi lõhub mõne dekoratsiooni või rekvisiidi ära | 2/2 | Viia olulised rekvisiidid ja/või dekoratsioonid ära, vajadusel piirata/valvata ligipääsu | Demonstreerida teistele õpilastele katkist dekoratsiooni/rekvisiiti, piirata/valvata ala |

Lisa 5. Teatrite tehniliste vajaduste tabel Vanemuise teatri tehnilistele töötajatele suure maja ruumide näitel

LAVATEHNILINE

Hiljemalt 9.30 peab kõik valmis olema. Maha võtmist saab alustada orienteeruvalt 16.00

| | |
|--------|--|
| 2. PS | 80 tooli (paigutatud suunaga akende poole, lava akende ees), 2 musta sirmi (lihtsalt seinä äärde, ise paneme paika) |
| 3. PS | Pikk laud, 3-4 rätsepa mannekeeni |
| Fuajee | Klaveri liigutamine kl 9.30 |
| Saal | ZUGA raider (ZUGA saabub 9.30, etendus kell 14) |

HELI

Suures majas peab keegi olema valves 7.30-15.00

| | |
|--------|---|
| 4. PS | 4 full range aktiivkõlarit + 4 kõlaristatiivi |
| Fuajee | Helikutsung 10.00, 3x, 5 minuti jooksul |
| 5. PS | Kõlarid, salvestamiseks sobilik ruum (teater võtab kaasa salvestamiseks vajaliku tehnika, kui midagi kohapealset saab kasutada, nt mikrofone, siis paluvad teada anda). |
| Saal | ZUGA raider |

VALGUS

Suures majas peab keegi olema valves 7.30-15.00

| | |
|------|-------------|
| Saal | ZUGA raider |
|------|-------------|

VIDEO

Esitlustehnika maha võtmist saab alustada orienteeruvalt 16.00.

| | |
|-------|---|
| 4. PS | Esitlustehnika (projektor + ekraan) (12.00 saab maha võtta ja väiksesse majja viia) |
|-------|---|

SUMMARY

Theatre Day for Youth 2019 in Vanemuine theatre

Laura Annast

This paper is written part of the creative-practical thesis of the culture education curriculum of the Viljandi Culture Academy and gives an overview of the Theatre Day for Youth 2019, organized by Vanemuine Theatre in Tartu on the 12th of March. In this paper I first analyzed Vanemuine as an organization and then I focused on the organizational aspect of the event, ie budgeting, marketing, goals, team members, targeted audience etc. Thirdly I analyzed the socio-economic impact of this event and the weaknesses and strengths of the organizing team and myself.

The first Theatre Day for Youth, held in Pärnu at the Endla Theatre, was initiated by the Estonian Association of Performing Arts Institution in 2015. The event was first oriented to the youth in Pärnu and Pärnu County. In the following years the event also took place in Kuressaare, Rakvere and Viljandi. The Theatre Day for Youth 2019 was the 5th theatre day with a total of 1300 participants and 14 theatres from all around Estonia. As part of the event, 28 workshops and 6 performances were held. The main objective of Theatre Day for Youth 2019 was to introduce different forms of performing arts to young people.

My role as a project manager of the event provided me with a good opportunity to use the theoretical and practical skills learned at Viljandi Culture Academy and gave me a chance to get to know the people of Vanemuine Theatre and employees of other theatres in Estonia. I am very pleased that I was given the opportunity to work in such a good and professional team like the department of youth work and education of Vanemuine Theatre. In my opinion the four main members of the event's organizing team complemented each other very well. Overall the Theatre Day for Youth was a success without major surprises.

LIHTLITSENTS

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Laura Annast**,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) minu loodud teose „„Koolinoorte teatripäev 2019” Vanemuise teatris”,

mille juhendaja on Piret Aus,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.